

USNESENÍ

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců Mgr. Barbory Berkové a JUDr. Michala Jantoše ve věci

žalobců: a) **Hnutí DUHA - Friends of the Earth Czech Republic, z. s.**
b) **Frank Bold Society, z. s.**
oba sídlem Údolní 567/33, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**
sídlem Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

za účasti: I. **Elektrárna Chvaletice, a. s.**
sídlem K Elektrárně 227, 533 12 Chvaletice
zastoupena advokátem JUDr. Petrem Zákouckým, LL.M.
sídlem V Celnici 1034/6, 110 00 Praha 1
II. **Greenpeace Česká republika, z. s.**
sídlem Prvního pluku 143/12, 186 00 Praha
III. **Obec Veltruby**
sídlem Sportovní 239, 280 02 Veltruby
IV. **Pardubický kraj**
sídlem Komenského nám. 125, 532 11 Pardubice
V. **Zelená pro Pardubicko, z. s.**
sídlem Bartoňova 831, 530 12 Pardubice

**o žalobách proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 11. 2021, č. j. MZP/2021/550/1135,
ve věci změny integrovaného povolení,**

takto:

- I. Žalobě **se přiznává** odkladný účinek.
- II. Žalobce a) **je povinen** zaplatit České republice na soudním poplatku částku 1 000 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Žalobce b) **je povinen** zaplatit České republice na soudním poplatku částku 1 000 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobci se podanými žalobami¹⁾ domáhají přezkoumání shora označeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo částečně změněno a částečně potvrzeno rozhodnutí Krajského úřadu Olomouckého kraje ze dne 23. 7. 2021 č. j. KUOK 78464/2021 o 29. změně integrovaného povolení vydaného podle § 19a odst. 2 zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezení znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), ve znění pozdějších předpisů²⁾ pro zařízení „*Spalovací zařízení o jmenovitém tepelném příkonu větším než 50 MW*“ provozovatele Elektrárna Chvaletice a. s.³⁾ Jádrem sporu mezi účastníky je stanovení emisních limitů rtuti ve výši 23 µg/m³ a oxidů dusíku ve výši 190 mg/m³ pro období 17. 8. 2021 – 17. 8. 2027, tj. na dobu 6 let, kdy tyto hodnoty byly povoleny jako výjimka z emisních limitů spojených s nejlepšími dostupnými technikami.
2. Žalobci v žalobách navrhli přiznání odkladného účinku. Žalobci od počátku správního řízení upozorňují na rozpor emisní výjimky se zákonným požadavkem na zajištění vysoké úrovně ochrany životního prostředí. Případu se věnoval i veřejný ochránce práv, který podpořil argumenty žalobců. Provozovatelé velkých spalovacích zařízení měli čtyři roky (§ 18 odst. 3 zákona o integrované prevenci) na ekologizaci svých zařízení. Provozovatel však zvolil rizikovější variantu a požádal o výjimku z emisních limitů. Na udělení výjimky není právní nárok. Podle žalobců může provozovatel dosáhnout požadovaných emisních limitů nejpozději na podzim tohoto roku. Přitom by nemusel zastavit či přerušit výrobu elektrické energie. Je nutno zdůraznit trvalou a nenahraditelnou újmu na životním prostředí a lidském zdraví, pokud by žalobám nebyl odkladný účinek přiznán. Žalobci jsou přesvědčeni, že veřejný zájem na ochraně životního prostředí převažuje nad veřejným zájmem na zásobování obyvatel tepelnou energií, příp. elektřinou. Elektrárna Chvaletice nemá potenciál ovlivnit ceny energií. Bezpečnost a stabilita sítě nijak existenčně nezávisí na tom, zda provozovatel poskytuje podpůrné služby.
3. Žalovaný navrhuje žalobám odkladný účinek nepřiznat. Odvolává se na usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. 1. 2022 č. j. 16 A 82/2021-114 (Elektrárna Počeradky), kde v obdobné situaci byl návrh na přiznání odkladného účinku zamítnut, neboť soud shledal převažující zájem na stabilitě dostupnosti elektrické energie.
4. Ani provozovatel nesouhlasí s přiznáním odkladného účinku žalobám. Uvedl, že by se v důsledku zrušení rozhodnutí ministerstva ocitl bez stanovených emisních limitů pro rtuť a oxidy dusíku a musel by tak dodržovat emisní limity na úrovni BAT-AEL* (po jejich stanovení krajským úřadem). Dosažení takových emisních limitů je však pro provozovatele z krátkodobého hlediska nemožné (jednotlivé technologie nelze instalovat najednou, jejich provoz je nutné podrobit zkušebnímu provozu, výsledek nelze dopředu zaručit apod.). Úrovně požadovaných emisí nelze dosáhnout ani omezením výroby. Limity se totiž nevztahují na celkové množství vypuštěných znečišťujících látek, ale na jejich koncentraci. Provozovatel by tak musel zastavit provoz zařízení, což by vedlo ke značné majetkové újmě v řádech miliard Kč (ušlý zisk – provozovatel odhaduje zisk z provozu pro rok 2022 ve výši 3,9 miliardy Kč; skutečná škoda v řádech jednotek miliard Kč – dodávky elektřiny jsou nasmlouvány s velkým časovým předstihem, provozovatel by nemohl tyto závazky plnit a realizovala by se jejich zajištění; ztráta úvěrovatelnosti – ekologizace zařízení by tak byla do budoucna vyloučena; veřejnoprávní sankce za porušení povinnosti dodávat elektrickou energii). Důsledky přiznání odkladného účinku žalobám by tak byly pro provozovatele likvidační. Riziko závažného znečištění životního prostředí by přitom

¹⁾ žaloby byly původně podány samostatně a vedeny zdejším soudem pod sp. zn. 60 A 5/2022 (žalobce Hnutí DUHA – Friends of the Earth Czech Republic) a 60 A 6/2022 (žalobce Frank Bold Society, z. s.); usnesením ze dne 11. 2. 2022 č. j. 60 A 5/2022-137, které nabylo právní moci dnem 14. 2. 2022) byly spojeny ke společnému projednání a rozhodnutí

²⁾ dále jen „zákon o integrované prevenci“

³⁾ dále jen „provozovatel“

bylo ve vztahu k rozhodnutí ministerstva prokazatelně vyloučeno. Odstavení provozu zařízení by se negativně odrazilo na ceně a stabilitě dodávek elektrické energie (předpokládaný objem výroby pro rok 2022 by pokryl spotřebu elektřiny pro 1 071 031 domácností), zastavení dodávek tepla do obcí Chvaletice a Trnávka, zaměstnanosti v regionu apod. ČR je na hnědouhelných zdrojích energie nadále závislá, a to zejména v zimních měsících. Nepříznivou energetickou situaci umocňuje konflikt na Ukrajině. Ani osoba zúčastněná na řízení neopomněla usnesení Krajského soudu v Ústí n. L. ze dne 10. 1. 2022 č. j. 16 A 82/2021-114.

5. Při rozhodování o odkladném účinku žalob soud zjišťuje současné splnění zákonných předpokladů (§ 73 odst. 2 s. ř. s.), tj.
 - 1) výrazného nepoměru újmy způsobené ostatním osobám v případě, že účinky napadeného rozhodnutí budou odloženy, ve vztahu k újmě způsobené žalobci, pokud by účinky rozhodnutí odloženy nebyly; a
 - 2) chybějícího rozporu s důležitým veřejným zájmem.
6. V této věci se jedná o vážení zájmu provozovatele především na jeho podnikatelské činnosti v podobě výroby elektrické energie, příp. tepla, a zájmu na ochraně životního prostředí.
7. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 14. 6. 2007, čj. 1 As 39/2006-55, vyslovil, že „žalobcům z řad dotčené veřejnosti [musí být] vyhověno k jejich návrhům na přiznání odkladného účinku správní žaloby tak, aby nemohlo docházet k situacím, kdy v době rozhodování o správní žalobě již byl povolený záměr nevratně realizován [...]. Pokud by návrhu na přiznání odkladného účinku vyhověno nebylo, došlo by k porušení čl. 9 odst. 4 Aarhuské úmluvy a čl. 10a směrnice 85/337/EHS, neboť poskytovaná soudní ochrana by nebyla včasná a spravedlivá“. Citovaný závěr je použitelný i v nynější věci. Nejvyšší správní soud odkázal na citovaný text též v usnesení ze dne 6. 5. 2015 č. j. 1 As 13/2015-225. V této věci posuzoval návrh žalobce (Frank Bold Society, z. s.) na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Spor se týkal změny integrovaného povolení pro Elektrárnu Prunéřov (konkrétně komplexní obnovy tří bloků a zvýšení jejich výkonu). Jednalo se tedy o skutkově podobnou věc jako v právě posuzovaném případě. Nejvyšší správní soud se v usnesení č. j. 1 As 13/2015-225 přiklonil na stranu ochrany životního prostředí a přiznal kasační stížnosti žalobce odkladný účinek. V bodě 16 vysvětlil, že „v důsledku nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti (a tedy možného uvedení zařízení do provozu před rozhodnutím soudu o kasační stížnosti) brozí závažná újma na životním prostředí, která by mohla být způsobena provozem obnovených bloků elektrárny nespĺňující požadavky nejlepších dostupných technik na čistou energetickou účinnost zařízení. Tato potenciálně brozící újma se soudu jeví jako nepoměrně větší ve srovnání s újmou, jež by vznikla osobě zúčastněné na řízení či jiným osobám zpožděním uvedení posuzovaného zařízení do provozu“.
8. Pokud by soud v nynější věci nepřiznal odkladný účinek žalobám, provozovatel by mohl postupovat podle rozhodnutí žalovaného a v souladu s emisní výjimkou vypouštět do ovzduší rtuť a oxidy dusíku v množství, které odporuje emisním limitům stanoveným podle závěrů o BAT. I v této věci se tedy jedná o případ, kdy by nepřiznáním odkladného účinku (tj. nepozastavením účinků změny integrovaného povolení) mohla být žalobcům upřena včasná a spravedlivá soudní ochrana.
9. Krajský soud tak dospěl k závěru, že nepřiznáním odkladného účinku žalobám by hrozila závažná újma na životním prostředí. Žalobci jakožto spolky, jejichž cílem je ochrana přírody a krajiny a životního prostředí, jsou oprávněni jako svou újmu namítat právě závažné negativní dopady na životní prostředí (srov. bod 13 usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 13/2015-225).
10. Krajský soud dále přihlédl k tomu, že provozovatel k vyjádření k návrhu na přiznání odkladného účinku doložil pouze výpis z rejstříku zástav a výpis z katastru nemovitostí, které potvrzují zajištění nemovitostí provozovatele a jeho obchodní závod ve prospěch věřitele PPF banka a. s. Předpokládanou újmu v podobě ušlého zisku vyčíslil pouze odhadem, neboť cena elektrické energie je proměnlivá. Výši skutečné škody podle svých slov doložit nemohl, neboť se jedná o citlivé údaje, které jsou součástí obchodního tajemství skupiny Sev.en Energy AG, pod níž

provozovatel patří. Uvedl však, že objem dopředu nasmlouvané výroby je srovnatelný s ostatními velkými výrobci, a odkázal na výroční zprávu skupiny ČEZ.

11. Tvrzení provozovatele o hrozící újmě v řádech miliard Kč se tak z pohledu zdejšího soudu pohybují spíše v rovině odhadů a spekulací, neboť je provozovatel konkrétně nedoložil. Současně provozovatel uvedenou újmu spojuje také s úplným zastavením provozu elektrárny. Odstavení zařízení jako následek přiznání odkladného účinku žalobám je však též pouze spekulací.
12. V této věci odhlédnout ani od skutečnosti, že podle zákona o integrované prevenci (§ 14 odst. 5) není na emisní výjimku nárok. Tím, že provozovatel zvolil cestu výjimky z emisních limitů stanovených v závěrech o BAT, vystavil se možnému riziku, že výjimka udělena nebude a provozovatel bude muset v určitém (pravděpodobně krátkém) časovém horizontu splnit předpoklady evropské legislativy. Provozovatel se pohybuje v tržní ekonomice, proto by za těchto okolností neměl mít výhodnější podmínky oproti ostatním provozovatelům spalovacích zařízení, kteří se vydali cestou snižování emisí na požadovanou úroveň za účelem ekologičtějšího provozu. Je nutné mít na paměti, že ochrana životního prostředí je zde hlavním cílem.
13. Co se týče druhé podmínky pro přiznání odkladného účinku žalobám, soud opět vychází z usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 13/2015-225, v jehož bodě 19 bylo konstatováno, že veřejný zájem na ochraně životního prostředí převáží nad tvrzeným veřejným zájmem na zásobování obyvatelstva tepelnou energií. Tentýž názor zastává podepsaný soud i v nyní posuzované věci ve vztahu k dodávkám elektrické energie a tepla. I druhá podmínka proto je splněna, jelikož by nepřiznáním odkladného účinku vznikl rozpor s důležitým veřejným zájmem, jímž je ochrana životního prostředí.
14. S ohledem na shora uvedené krajský soud návrhům na přiznání odkladného účinku vyhověl. Byl si přitom vědom žalovaným odkazovaného rozhodnutí Krajského soudu Ústí nad Labem, dospěl však k závěrům opačným, podporovaným navíc i usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 4. 2022 č. j. 10 As 100/2022-76 vydaným přímo v této konkrétní věci.
15. Tímto usnesením soud nepředjímá meritorní posouzení případu a rozhodnutí ve věci samé.
16. Podání návrhu na přiznání odkladného účinku podléhá podle položky 20 sazebníku soudních poplatků, který je přílohou zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, soudnímu poplatku 1 000 Kč. Podle § 7 odst. 1 zákona o soudních poplatcích je poplatek splatný vznikem poplatkové povinnosti. Poplatková povinnost v daném případě vzniká dnem právní moci tohoto usnesení [§ 4 odst. 1 písm. h) zákona o soudních poplatcích, per analogiam; srov. k tomu usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2012, č. j. 1 As 27/2012-32]. Soud proto zavázal každého z žalobců k zaplacení uvedeného soudního poplatku.
17. Soudní poplatek lze zaplatit:
 - a) vylepením kolků na podání určeném soudem k tomuto č. j., nebo
 - b) bezhotovostně převodem na účet soudu číslo: **3703-4123761/0710**, vedený u České národní banky, pobočka Ostrava. Závazný variabilní symbol pro identifikaci platby je: **6033000522**.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

Olomouc 22. června 2022

Mgr. Jiří Gottwald v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Miroslava Navrátilová.